

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :
Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonharmadik évfolyam. IX. füzet. 1884. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestben, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

Gróf Tisza Lajos elnöki beszéde az Országos Erdészeti Egyesület 1884. évi rendes közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés! Az Országos Erdészeti Egyesület ezen közgyűlése, tudvalevőleg, egyuttal zárkövét képezi azon három éves cyclusnak, melynek tartamára mi, az elnökök és az igazgató választmány többi tagjai, az egyesület bizalmából mandátumunkat nyertük. A közgyűlésre tehát ezuttal ismét vissza száll azon fontos jog, mely az egyesületi tevékenység szabadságának alapját képezi, s mely minden egyes tagnak módot nyújt arra, hogy az egyesületi ügyek vezetésére hivatottak megválasztása útján kijelölje egyfelől azt az irányt, melyet az egyesületi munkálkodásban jövőre követni óhajt s közvetve ítéletet mondjon másfelől azon eredmény felett, melyet a letelt időszak tevékenysége felmutat. A most lelépő igazgató választmány mandátumát azon öntudattal teszi köszönettel le a közgyűlés kezébe, hogy az ezelőtt három évvel elvállalt

kötelességeket az adott viszonyok között és az alapszabályokban kitűzött sok águ feladattal szemben mindenkor lelkiismeretesen és az egyesület érdekeinek megfelelően igyekezett teljesíteni.

Tanuságot tehetnek ezen törekvésről nemcsak megelőző közgyűléseink előterjesztései s azon fontos tanácskozások, melyek ott szőnyegre kerültek, hanem azon intézkedések is, melyek a letelt idő alatt megtartott számos választmányi ülés jegyzőkönyvében és az „Erdészeti Lapok“ más közleményeiben található s a melyek egészben tekintve, bárkit is meggyőzhetnek arról, hogy egyesületi életünkben e három év alatt is fejlődés constatálható, akár az erdőgazdaság érdekében kifejtett tevékenységünk külső sikerét, akár beléletünk élénkülését s anyagi és szellemi erőink ezzel kapcsolatos gyarapodását tekintjük.

Nagy kezdeményezések és olyan mozgalmak, melyek eddigi törekvéseink irányának változtatására vezetnének, ugyan nem jelezhetők a letelt időszak alatt, mert az erdőgazdaság terén tevékenységünk eddigi irányának megváltoztatására sem ok, sem szükség nincsen. Azok, a kik viszonyaink egészséges fejlődésének feltételeit ismerik, s tudják azt, hogy épen ezen a téren a legüdvösebb és következetesebb munkásságnak is szembe ötlő jó eredményei csakis évtizedek múltán várhatók, azok előtt mindenestre csak örvendetes dolog lehet, hogy kétes értékű kísérletekre s oly törekvésekre, melyek a létező alapok kapkodva való megváltoztatását tüzték volna ki czéllul nem mutatkozott hajlam sem az egyesület kebelében sem azon kívül.

Az erdőgazdaság biztos fejlődésének feltételei — a mint ezt már volt szerencsém több ízben hangsúlyozni — az erdőtörvényben vannak kijelölve. Az ebben lefektetett üdvös alapelvek képezik azt a programot, melynek megvalósításán

hosszu időközön keresztül fáradoznunk kell. Minden más törekvés, mely akár az eddig felmutatható sikerrel való elégedetlenség indokából, akár a nehézségek kikerülése céljából, vagy talán a terhek könnyítése végett ezen alapelvek megváltoztatását vagy hatásuk gyengítését eredményezhetné, határozott ártalmára lenne erdőgazdasági állapotunk javulásának s az Országos Erdészeti Egyesületnek az ily mozgalmakkal szemben már keletkezésüknél annál erélyesebben állást kellene foglalnia, mert tudvalevőleg maga is azon tényezők közé tartozott, melyek a fennálló erdőtörvény megalkotását évek hosszú során át sürgették és közreműködésökkel elősegítették.

Azon időtől kezdve tehát, midőn a törvényhozásnak ezen bölcs alkotása életbe lépett, egyesületünknek nemcsak hivatásává, de úgy szólva kötelességé is vált oda hatni, hogy a kormánynak előrelátó és erélyes, de egyszersmind sok nehézségbe ütköző munkája, mely már is annyi eredményt képes felmutatni, részünkről is minden irányban megkönnyíttessék. Ezen kötelességét az Országos Erdészeti Egyesület teljesítete is minden kínálkozó alkalommal s bár tevékenysége ebben a tekintetben a dolog természeténél fogva felfelé a létező állapotok megismertetésénél és az elfogulatlan tanácsadásnál, lefelé pedig a jóakarat és hajlam felköltésénél nem terjedhetett tovább, fáradozásaival így is jelentékenyen hozzájárult azon tagadhatatlan sikerhez, melyet a gondos megfigyelő az erdőgazdaság terén a közelebről lefolyt három év alatt észlelhetett.

Különösen a községi erdők rendezése tekintetében hivatkozhatik egyesületünk oly kezdeményezésekre, melyek igen fontos intézkedéseknek képezik magvát. Községeinket — bátran el lehet mondani — teljesen készületlenül találta a törvény. Erdeik nagyobbára megrongálva, jövedelem helyett terhekkel maradtak vissza az új korszakra, melynek kötelezettségeit

teljesíteniök kellett a nélkül, hogy az ehhez szükséges anyagi eszközökkel és szaktanácsccsal rendelkeztek volna. Egyesületünk ily viszonyok között a legelső és legsürgősebb feladatnak tekintette, hogy a községi erdők szakszerű kezelés alá kerüljenek, s ezen czélból mindjárt a lefolyt három év kezdetén részletesen okadatolt előterjesztést tett a nagyméltóságu földmivelési ministeriumhoz azon kérelemmel, hogy a községi erdőt ott, a hol a viszonyok szükségessé teszik, közvetlenül állami kezelés alá vegye.

E gyökeres intézkedés kétségkívül a logjobban és legteljesebben biztosítaná községeink erdeinek jövődöbeli felvirágzását, bár az sem tagadható, hogy egyfelöl az önkormányzati elvek kötelményei s másfelöl az állam pénzügyi helyzete annyira megnehezitik a kivített, hogy az intézkedés általánossá tételére egyelőre nem is lehetett számítani. Mind a mellett a nagyméltóságu földmivelési ministeriumnak, mely ezen felterjesztésünket teljes figyelmére méltatta, e nehézségekkel szemben is sikerült ott, a hol legszükségesebbnek bizonyult, keresztülvinni a községi erdők állami kezelése alá vételét, és a mi ezzel kapcsolatban még több elismerésre indíthatja az országot, a megyénkint egyidejüleg szervezett erdőtisztai intézménnyel, valamint a szakértő erdőőrök kiképzésére vonatkozó intézkedések által ott, a hol a közigazgatás vezetésében meg van erre a kellő érzék, a községi erdők szakszerű kezelését lehetővé tenni az esetben is, a melyben azokat az állam nem veheti közvetlen kezelése alá.

Hasonló figyelemben részesült egyesületünknek azon előterjesztése is, melyben a teljesen elpusztult vagy rossz karban lévő kisebb községi vagy közbirtokossági erdőknek az állam részére való megvásárlását ajánlottuk a magas kormánynak oly helyeken, hol az eddig elkövetett hibák helyrehozását a tulajdonostól várni nem lehet. Átalános pénz-

ügyi helyzetünk ugyan e tekintetben is szűk korlátokat szab az állami beavatkozás elé, de hogy a kormány és a törvényhozás az adott viszonyok közt is méltányolja az állami erdővásárlás előnyeiről táplált nézeteinket, annak legerősebb bizonyítéka az 1884. évi XXVI. törvényczikk, mely midőn az állami erdők egyes, kisebb részleteinek eladásából befolyó jövedelmeket ismét erdővásárlásra rendeli fordítani, törvényesen szentesíti nemcsak a meglevő állami erdők megtartását, hanem irányelvül tűzi ki egyszersmind azoknak bizonyos viszonyok közötti szaporítását is.

Ez az egyszerű törvény az erdőtörvény után mindenestre a legfontosabb alkotása erdészeti téren a törvényhozásnak, s az Országos Erdészeti Egyesület méltán fejezte ki hálás köszönetét megalkotásáért Széchényi Pál gr. földmivelési miniszternek és a vezetése alatt álló ministeriumnak. Öröndetes eseményt képzett egyébiránt e törvény az erdészet barátaira nézve már csak azért is, mert a tárgyalásánál hangoztatott nyilatkozatok mindenkit meggyőzhettek arról, hogy az erdők jövőjéről való gondoskodást a törvényhozás és a közvélemény pártkülönbség nélkül a legfontosabb közgazdasági feladatok közé sorozza.

Ezen közérdekű ügyeken kívül figyelmet fordítottunk egyidejűleg az erdőbirtokos osztály és az erdészeti szak közvetlen érdekeinek megóvására is.

Megemlítendőnek tartom itt a szakképzett erdőőrök kiképzetésére vonatkozó, már fönnebb érintett intézkedéseket. Véleményem szerint alig történt az elmúlt három év alatt a magán- és községi erdőbirtokok okszerű kezelését közvetlenül érintő fontosabb intézkedés, mint a mely a legalsóbb foku erdészeti segédszemélyzet kiképzésére irányul. E tekintetben is a kezdeményezés érdeme egyedül egyesületünké, míg a közgazdasági ministeriumot hálás köszönetünk illeti

meg, hogy előterjesztéseinket meghallgatva, aránylag rövid idő alatt nemcsak saját erdőhatóságainál rendszeresítette a kiképzés módozatát, de már egy önálló képzőintézetet is életre hívott a szeged-királyhalmi erdőőri szakiskolában.

Az erdősitések könnyítése céljából még 1882-ben emlékiratot nyújtottunk be a vallás- és közoktatási ministeriumhoz, azon kérelemmel, hogy a községi iskolák céljára szolgáló faiskolák egy részének a községi és kisebb magán-erdők számára szükséges erdei csemeték nevelésére való fordítását elrendelni kegyeskedjék.

Meggyőződésünk volt ugyanis s meggyőződésünk még most is, hogy ezen az uton a leggyorsabban és a leggyökeresebben lehet segíteni azon, még folyvást nagymérvű szükségén, melyet főleg a kisebb birtokosok az erdősitésekhez szükséges ültető anyagban szenvednek s a mely az erdőtörvény meghozatala utáni első években a legfőbb oka volt annak, hogy hazánk ezer és ezer holdra menő puszta területeinek befásítása nem oly gyorsan haladt elő, mint kívánatos lett volna.

E kérelmünkre még mindig várjuk a kedvező intézkedést, mert erősen reméljük, hogy ezen egészséges eszme előbb-utóbb valósíttatni fog, annál is inkább, mert kétségtelen, hogy a községi iskolákkal kapcsolatos csemete kertek meghonosítása egyik legbiztosabb eszköz arra, hogy a tanítóknak és lelkészeknek s ezek befolyása alatt a lakosság ifjabb nemzedékében az erdei munkák iránti érdeklődés s ezzel együtt az élőfának és az erdőnek szeretete, kimélése és ápolása kifejlesztessék.

Egyébiránt egyesületünk itt is elismeréssel említheti fel, hogy a nagyméltóságú földmívelési ministerium e téren is a legnagyobb erőfeszítéssel igyekezett segítségére lenni az ország erdőbirtokosainak, úgy hogy ma már részint az állami csemetekertekből, részint a kincstári birtokokon e célból nagy ará-

nyokban berendezett telepekről millió és millió számra osztatnak ki évenként az erdősitésekre szükséges csemeték.

Sikerrel szólalt fel egyesületünk továbbá, a fennállott vadászati- és fegyveradónak módosításáról alkotott törvény tárgyalása alkalmával is, a mennyiben az eredeti javaslat néhány szakasza, mely az erdőszeti szakhoz tartozókra nézve kedvezőtlen határozatokat tartalmazott, kívánságainknak megfelelően módosítottatott, jöllehet erre vonatkozó javaslatunk már csak a felsőházi tárgyalás alkalmával juthatott a törvényhozás elé.

Továbbá siker koronázta egyesületünk fáradozásait egy másik ügyben is, mely az erdőbirtokosok érdekeit egészen közelről érintette.

Ugyanis, mint a közgyűlés tagjai előtt bizonyára ismeretes, a közmunka- és közlekedési ministerium kebelében végbe ment szervezések alkalmával két fontos bizottság alakítottott, az ugynevezett tarifabizottság és a közlekedési tanács, melyek egymást kiegészítve, a nagyobb jelentőségű dijszabási, forgalom megosztási és ezekkel kapcsolatos közlekedési ügyekben lesznek hivatva a ministeriumnak alapos tanulmányaik és javaslataik által segítségére lenni. E két testület működése a dolog természeténél fogva a faszállítási és kereskedelmi viszonyok alakulására is közvetlen befolyással lesz s ezért az Országos Erdészeti Egyesület nagy súlyt helyezett arra, hogy megalakításuknál az erdőbirtokosok igényei is figyelemben részesítsenek.

Több rendbeli felterjesztésünkben sürgetve kértük tehát a ministeriumot, hogy úgy a tarifabizottságba, mint a közlekedési tanácsba lehetőségig oly egyének is hívassanak meg, kik az erdőszet terén kellő szakismeretekkel és téjékozottsággal bírván, az erdőbirtokosok jogos kívánalmait minden fontosabb kérdésben érvényre juttatni képesek.

Kérelmünk első része, sajnos, nem mehetett teljesedésbe, a mennyiben a tarifabizottságba, administratív természeténél fogva, egyes testületek tagjai általában nem voltak meghívhatók, a közlekedési tanácsban azonban két képviselőnk foglal helyet, és a mennyiben a tarifabizottság két tagját a közlekedési tanács választja meg saját kebeléből, az a lehetőség sincs kizárva, hogy képviselőink valamelyike választás utján a tarifabizottságba is bejuthasson.

A közlekedési tanácsban egyesületünk képviselőjét az igazgató választmány felkérésére nagyérdemű első alelnökünk, Bedő országos főerdőmester ur és Rónai Antal főerdőtanácsos ur, egyesületünk választmányi tagja, voltak szivesek elvállalni.

Az erdészeti érdekeltek tehát megnyugvással remélhetik, hogy méltányos igényeik minden alkalommal hangsúlyoztatni fognak.

Irodalmi működésünk, mely a lefolyt három év alatt nem remélt arányokban fokozódott, s az a törekvésünk, hogy az egyesület kötelékéhez tartozó tagoknak a testületi élet minden előnyét biztosítani óhajtottuk, részleteiben is ismeretes a közgyűlés tagjai előtt.

Jelentékeny kedvezményeket nyújtottunk tagtársainknak valamennyi kiadványunk megszerzésénél; tanácscsal szolgáltunk a hozzánk fordulóknak, sőt a magyar erdőtisztek és erdészeti altisztek segélyalapjának megalkotásával az anyagi segély eszközöiről is gondoskodtunk oly egyesületi tagok istápolása céljából, kiket helyzetök és viszonyaik annak igénybe vételére utalnak és a kik arra érdemesek.

Munkásságunknak ez az eredménye bizonyára maga is hozzájárult ahhoz a felette örvendetes gyarapodáshoz, melyet egyesületünk a lefolyt három év alatt felmutathat.

1881. végén, midőn a most bezáródó cyclus kezdetét vette, egyesületünk létszáma 634 alapító, 481 rendes, 1 pár-

toló és 4 tiszteletbeli, összesen tehát 1120 tagból állott, — jelenleg pedig 702 alapító, 688 rendes, 1 pártoló és 5 tiszteletbeli, összesen 1396 tagot számlál. Gyarapodásunk tehát összesen 276 új tagra tehető, mi annál örvedetesebb és meglepőbb, mivel — mint tudva van — 1881-ben is alig volt szakember, ki nem tartozott volna egyesületünk kötelékéhez. Erősbödésünk e tekintetben jövőre minden esetre csak az erdőbirtokos osztály érdeklődésének fokozódásától remélhető nagyobb mértékben, mi hogy megtörténjék, annál inkább kívánunk kell, mert törekvéseink sikere is megkívánja, hogy munkálkodásunkban ne csak a szakemberek, hanem azok, a kik leginkább érdekelve vannak, az erdőbirtokosok is minél hathatósabban részt vegyenek.

Az egyesület anyagi helyzetét feltüntető számadatok még örvedetesebb fejlődésre mutatnak. Míg 1881. végén összes tőkevagyonunk 68,000 forint értékpapirból, 1474 frt készpénzből és 70,744 forint magánkötelezvények által biztosított alapítványi tőkéből, összesen tehát 140,218 frtból állott, jelenlegi vagyonunk értékpapirokban 115,600 forintot, az alapító tagok által biztosított összegekben 75,038 frtot és készpénzben 249 frtot, összesen 190,887 forintot tesz ki, úgy hogy gyarapodásunkat a letelt három év alatt egészben 50,669 frtra számíthatjuk.

Anyagi helyzetünk ezen állása ugyan még távolról sem elég szilárd arra, hogy az erőgyűjtésben, melyet eddig feladatunknak tekintettünk, megállapodjunk. Egyesületünknek, ha egykor egész teljességében be kívánja tölteni hivatását, továbbra is követni kell a józan gazdálkodás és takarékoság azt az utját, melyet gyakran a legnemesebb vágyak kielégítésében való önkorzátoalással és önmehtagadással eddig követett.

A fejlődésnek azonban mindenestre elértük már azt a pontját, a hol egyesületünk állandó elhelyezéséről, egy alkal-

mas helyiségekkel bíró ház szeszéséről gondoskodhatunk. Megköveteli ezt nemcsak ügyvitelünk kiterjedettsége és a tagok iránti tekintet, melynek csak úgy felelhetünk meg teljesen, ha tanácskozásaink, könyvtárunk és szakgyűjteményeink számára állandó helyiségekről gondoskodunk, hanem helyzetünk is, melyet ma már a közhasznú országos intézetek között elfoglalunk és végre — mit szintén nem szabad feledni — az előrelátás, mert hova tovább csak fokozott áldozatok árán szerezhethénk a fővárosban oly alkalmas fekvésű építési helyet, mint a milyenre most alkalom nyílik, — mint erről az igazgató-választmány később következő előterjesztéséből meggyőződhetik a t. közgyűlés — úgy hogy ennek kihasználásával remélhető, hogy az egyesület minden nagyobb anyagi áldozat nélkül fog állandó, szép egyesületi épület és helyiségek birtokába juthatni.

A múlt közgyűlés óta történetekről részletes tájékozást nyújtand az évi titkári jelentés; azokra nem kívánok bővebben kiterjeszkedni, csak azt óhajtom még végül megemlíteni, hogy a mint az itt előadottakból különben is felismerhető, az erdészeti iránti érdeklődés az országban mind szélesebb és szélesebb körben terjed, a magyarosodás pedig az erdészeti szakkörökben napról-napra tért foglal és pedig — gondolom — szerénytelenség nélkül elmondhatjuk ezen örvendétes jelenségekre, illetőleg az azokat előidéző tényezőkre: *quorum pars magna fuimus*.

Adja a gondviselés, hogy ez a jövőben is így legyen; hogy egyesületünk továbbra is ily haladást constatálhasson, a mi nem fog elmaradni, ha — a miről nem kétkezem — tagjaiban az eddig kifejtett buzgalom lankadni nem fog.

Ezen határozott meggyőződés kimondása mellett az országos erdészeti egyesület 1884. évi rendes közgyűlését ezennel megnyitom.
